

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-89>

УДК 330.3:004.7

ІВАНЕЦЬ Дмитро

ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»

<https://orcid.org/0000-0002-5790-3601>

e-mail: 3925532@stud.nau.edu.ua

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА В КОНКУРЕНТНИХ УМОВАХ

У статті досліджено особливості економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційних підприємств у конкурентному середовищі. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю посилення економічного потенціалу авіаційних підприємств в умовах посилення конкуренції та кризових явищ на ринку України. У процесі дослідження використано загальнонаукові методи, зокрема аналіз (для визначення проблеми дослідження), синтез (для формалізації економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку), узагальнення (для виокремлення висновків), порівняння (для виявлення тенденцій наукових досліджень за темою), опис (для представлення результатів). Метою статті є обґрунтування сучасних аспектів формування економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційних підприємств з урахуванням посилення конкурентних умов. Дослідження показало, що промислові підприємства децю скоротили свої витрати на інновації, що є наслідком викликів, з якими зіткнулися українські авіаційні підприємства у воєнний час. Запропоновано розглядати інноваційний розвиток як процес трансформації зовнішнього конкурентного тиску на внутрішній потенціал зростання підприємства. Зазначено, що авіаційні підприємства мають інноваційні характеристики, оскільки їх інноваційна діяльність є передовою та високотехнологічною. Механізм забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства повинен базуватися на чітко визначених принципах. Конкурентні умови зумовлюють необхідність розробки та впровадження механізму забезпечення інноваційного розвитку з чітко визначеними елементами: суб'єктом, об'єктом, функціями, методами та складовими інноваційного розвитку. Закономірним результатом реалізації цього механізму є формування та реалізація інноваційних стратегій авіаційних підприємств. Подальші дослідження будуть спрямовані на поглиблення розуміння значення та ролі окремих елементів запропонованого автором економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційних підприємств.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, підприємство, авіаційне підприємство, конкурентне середовище, економічний механізм.

IVANETS Dmytro

State University "Kyiv Aviation Institute"

THE ECONOMIC MECHANISM FOR ENSURING THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AVIATION ENTERPRISES IN A COMPETITIVE ENVIRONMENT

The article explores the characteristics of the economic mechanism that ensures the innovative development of aviation enterprises in a competitive environment. The study's relevance is justified by the necessity for aviation enterprises to enhance their economic potential amid rising competition and the crisis in the Ukrainian market. The research employs general scientific methods, including analysis (to identify the research problem), synthesis (to formalize the economic mechanism for ensuring innovative development), generalization (to highlight conclusions), comparison (to identify trends in scientific research on the topic), and description (to present the results). The purpose of the article is to substantiate modern aspects of forming the economic mechanism for ensuring the innovative development of aviation enterprises, considering the intensification of competitive conditions.

The study finds that industrial enterprises have slightly reduced their expenditures on innovation, a consequence of the challenges faced by Ukrainian aviation enterprises during wartime. It is proposed to consider innovative development as a process of transforming external competitive pressures into the internal growth potential of an enterprise. It is noted that aviation enterprises possess innovative characteristics since their activities are pioneering and highly technological. The mechanism for ensuring the innovative development of an aviation enterprise should be based on clearly defined principles. Competitive conditions necessitate the development and implementation of a mechanism for ensuring innovative development with clearly identified elements: subject, object, functions, methods, and components of innovative development. A natural outcome of implementing this mechanism is the formulation and execution of innovation strategies for aviation enterprises. Further research will focus on deepening the understanding of the significance and role of the individual elements of the economic mechanism for ensuring the innovative development of aviation enterprises proposed by the author.

Keywords: innovation, innovative development, enterprise, aviation company, competitive environment, economic mechanism

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В період важливих структурних перетворень та посилення кризових явищ розвиток підприємств є невід'ємною складовою налагодження економічного середовища. До ключових факторів, що спричинили глибокі структурні зміни в економічному середовищі відносимо: цифровізацію, політику стійкого (екологічного) розвитку, активізацію військових дій у регіонах світу. Всі ці фактори спричинили поселення значення для діяльності підприємств інновацій. Сучасний простір вимагає від підприємств не просто розвиватись (наприклад, відповідно до їх стратегічного позиціонування), а розвиватись інноваційно:

впроваджувати інновації, поглиблювати цифровізацію та екологічність виробництв тощо, тобто розвиток підприємств набув ознак інноваційного розвитку. Особливо відчутно інновації впроваджуються підприємствами у сфері транспорту (від швидкісного залізничного транспорту до авіаційного), які таким чином прагнуть набутти конкурентних переваг. Проте інноваційний розвиток, у силу своїх особливостей, потребує постійної роботи над удосконаленням та економічним забезпеченням. Адже інновації та, відповідно, інноваційний розвиток підприємств з точки зору економіки – саме про ресурсне та фінансове забезпечення, які роблять інновації реальністю.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемам інноваційного розвитку підприємств різних сфер у свої працях досліджували: Смельянов О. Ю., Кащена Н. Б., Чміль Є. Л., Сидорчук І. Бояринова К., Хоменко І., Волинець Л., Горобінська І., Мельник А., Гук О., Ковальчук А. Щодо питань інноваційного розвитку авіаційних підприємств, то їх досліджували: Смілянець В., Сімкова Т., Вовк О., Пілецька С., Висоцька М. та інші. Проблематика інноваційного розвитку підприємств авіаційної галузі залишається актуальною, оскільки діяльність таких підприємств має високий рівень інновацій та нововведень, особливо у періоди складних економічних та військових викликів.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтувати сучасні аспекти формування економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційних підприємств враховуючи посилення конкурентних умов.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У відповідь на виклики складної економічної ситуації на макро та мікро рівнях економіки сучасні промислові підприємства активізували роботу щодо розробки та впровадження інновацій. Так, у 2023 році 8,9% українських промислових підприємств займалися інноваційною діяльністю, проте зауважимо тенденцію до скорочення даного показника з 10,5% у 2022 році (рис 1). Важливо зауважити, що витрати промислових підприємств на інновації також мають тенденцію до скорочення: з 10171,65 млн. грн у 2021 році до 6989,18 млн. грн у 2023 році. Такі невтішні тенденції до скорочення витрат підприємств на інновації пов'язані із проблемами, з якими зіткнулись українські підприємства а умовах війни та економічної кризи, потребою у покритті додаткових витрат (зростання цін на електроенергію, робочу силу, сировину, матеріали тощо). Але деякі окремі підприємства промисловості в умовах посилення ролі сучасних технологій навпаки збільшують витрати на інновації, зокрема – авіаційні, розвиток яких не можливий без активного впровадження технологій та інновацій.

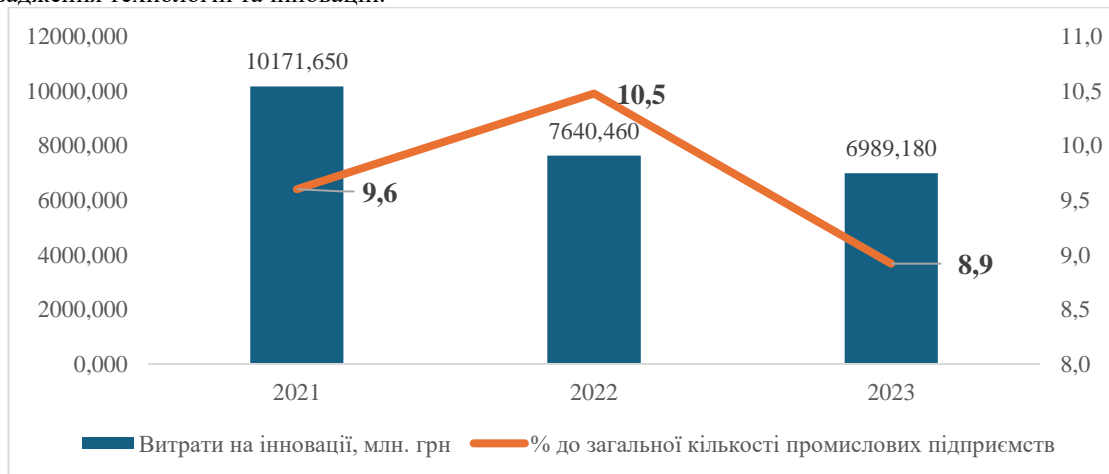

Рис.1 Витрати промислових підприємств на інновації 2021-2023 р.

Джерело: побудовано автором за даними [1]

Підприємства авіаційної галузі за своєю сутністю є інноваційними, тому їх розвиток має ґрунтуватися на інноваціях. Смельянов О. зазначає, що інноваційний розвиток підприємства – це «стійкі зміни його внутрішніх властивостей, що обумовлені впровадженням нововведень та зумовлюють такі зміни функціональних властивостей підприємства, внаслідок яких відбувається зростання його економічного потенціалу з подальшою реалізацією додатково набутих підприємством економічних можливостей» [2]. Тобто, автор звертає увагу на вплив «нововведень» на потенціал підприємства та структурні зміни у суб'єкті господарювання внаслідок цього впливу.

За визначенням Кащена Н. та Чміль Є. інноваційний розвиток «є наслідком полівекторного економічного зростання за рахунок впровадження інновацій та нововведень, що забезпечують нові конкурентні переваги, посилення ринкових позицій, безпечне функціонування й бажані параметри соціо-

еколого-економічного розвитку» [3]. На нашу думку, автори [3] розглядають інноваційний розвиток як фактор досягнення цілей та мети економічних суб'єктів (якими можуть бути й підприємства). З огляду на це та зміни у зовнішньому середовищі функціонування підприємств вважаємо, що інноваційний розвиток

Процесний підхід у визначенні інноваційного розвитку підприємства запропонували Сидорчук І.: є результатом «керованого багатфакторного процесу оновлення підприємства» за рахунок дії векторів та елементів інноваційних змін, які є ключовими для формування конкурентних переваг. Процеси впровадження інноваційних змін мають бути збалансованими іншими елементами системи функціонування підприємства. В сукупності, це дозволяє забезпечити підвищення рівня економічного потенціалу розвитку підприємства [4]. Вважаємо, що такий підхід відображає сутність інноваційного розвитку як процесу, що сприяє нарощуванню потенціалу підприємства. За умов посилення інтелектуалізації та проектного підходу до впровадження інновацій досить часто інноваційний розвиток підприємствам забезпечують саме інноваційні проекти у формі StartUp. Це в свою чергу впливає на їх конкурентоспроможність [5].

Таким чином, в умовах змін конкурентного середовища інноваційний розвиток підприємства є процесом перетворення внутрішніх елементів підприємства (зокрема технологічної) через вплив зовнішніх факторів (зокрема інновацій), що забезпечують стійке економічне зростання та нарощення потенціалу підприємства у стратегічному вимірі, що сприяє посиленню конкурентних переваг, зміцненню ринкових позицій та переходу підприємства на новий рівень технологічного розвитку (наприклад, досягнення цілей Індустрії 4.0). Проте, інноваційний розвиток підприємства має бути впроваджений з допомогою певних економічних механізмів, які не будуть конкурувати чи заважати розвитку інших ключових для підприємства систем.

Інноваційний розвиток авіаційних підприємств має певні особливості, які притаманні високотехнологічній та наукомісткій галузі економіки:

– вимагає значних фінансових вкладень і тривалих інвестиційних проектів, стратегія їхнього розвитку повинна бути економічно обґрунтованою, має враховувати рівень технологічного прогресу, вимоги авіаційної безпеки та відповідність міжнародним сертифікаційним стандартам [6];

– високий рівень технологічної складності вимагає значних витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, призводить до високого рівня інтеграції науки, інженерії та виробництва, але водночас потребує залучення висококваліфікованих фахівців;

– глобалізація галузі: від виробництва до використання, до прикладу сфера виробництва повітряних суден вимагає інтеграції в міжнародні виробничі ланцюги;

– має охоплювати всі сфери його діяльності, забезпечуючи рівномірне впровадження новітніх технологій у конструювання, виробництво, ремонт авіаційної техніки, а також у процеси надання авіаційних і суміжних послуг, що підвищенню ефективності, безпеки та конкурентоспроможності підприємства в умовах динамічного розвитку галузі [6];

– необхідність дотримання високого рівня стандартизації та безпеки, зокрема міжнародних стандартів безпеки та якості, відповідальність виробників за надійність авіаційних технологій, що впливає на швидкість впровадження інновацій.

Щодо економічного механізму підприємства, то його пропонують розглядати як складну систему, що об'єднує підсистеми прогнозування та планування розвитку, мотивації, організації та інформаційного забезпечення діяльності підприємства. Ефективне формування цього механізму сприятиме розв'язанню однієї з ключових проблем сучасного управління – зміцненню конкурентоспроможності [6]. Економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства потребує імплементації окремих складових інноваційного потенціалу керуючись визначеними принципами та органічним поєднанням забезпечувальних підсистем (інформаційної; організаційної; технологічної та інших) підприємства та його стратегічних цілей, враховуючи функціональні завдання в управлінській системі підприємства [3]. Розробка та впровадження економічного механізму інноваційного розвитку авіаційних підприємств має забезпечувати належний ступінь нарощування потенціалу та економічної безпеки, які в умовах турбулентності зовнішнього економічного середовища діють як резервні механізми захисту від криз та небезпек. Особливо актуальним це є для високо інноваційної авіаційної галузі, яка в умовах війни на цивільному рівні має проблеми. В класичній інтерпретації до економічного механізму інноваційного розвитку підприємств, враховуючи посилення конкурентного середовища, існують певні вимоги, які фактично є принципами роботи такого механізму (рис 2).

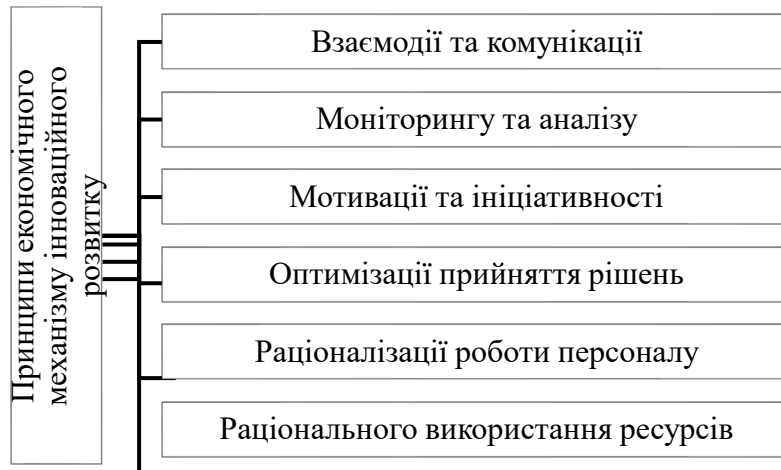

Рис. 2 Принципи побудови економічного механізму інноваційного розвитку підприємств в умовах конкурентного середовища
Джерело: побудовано автором на основі [7]

До таких принципів можна віднести (рис 2):

– взаємодії та комунікації – злагодженість координації різних напрямів діяльності підприємства для реалізації стратегічних завдань інноваційного розвитку та і досягнення результатів в умовах конкурентного середовища ринку;

– моніторингу та аналізу – безперервний контроль та аналіз ефективності роботи підприємства та його інноваційної діяльності, заснований на існуючих і новостворених показниках його функціонування в ринкових умовах;

– мотивації та ініціативності – формування сприятливих умов для учасників інноваційного процесу з метою реалізації програми діяльності підприємства у сфері виробництва, переважно через використання економічних інструментів та стимулів без надмірного адміністративного втручання [7].

– оптимізації прийняття рішень – оптимізація підходів і технологічних процесів у розробці та ухваленні управлінських рішень щодо впровадження чи відхилення інновацій.

– раціоналізації роботи персоналу – впровадження комплексу заходів для оптимізації роботи персоналу, підвищення якості їх роботи на всіх рівнях організаційної чи проектної структури, чіткого розподілу відповідальності за ухвалені рішення та залучення до спільних результатів інноваційної діяльності підприємства [7];

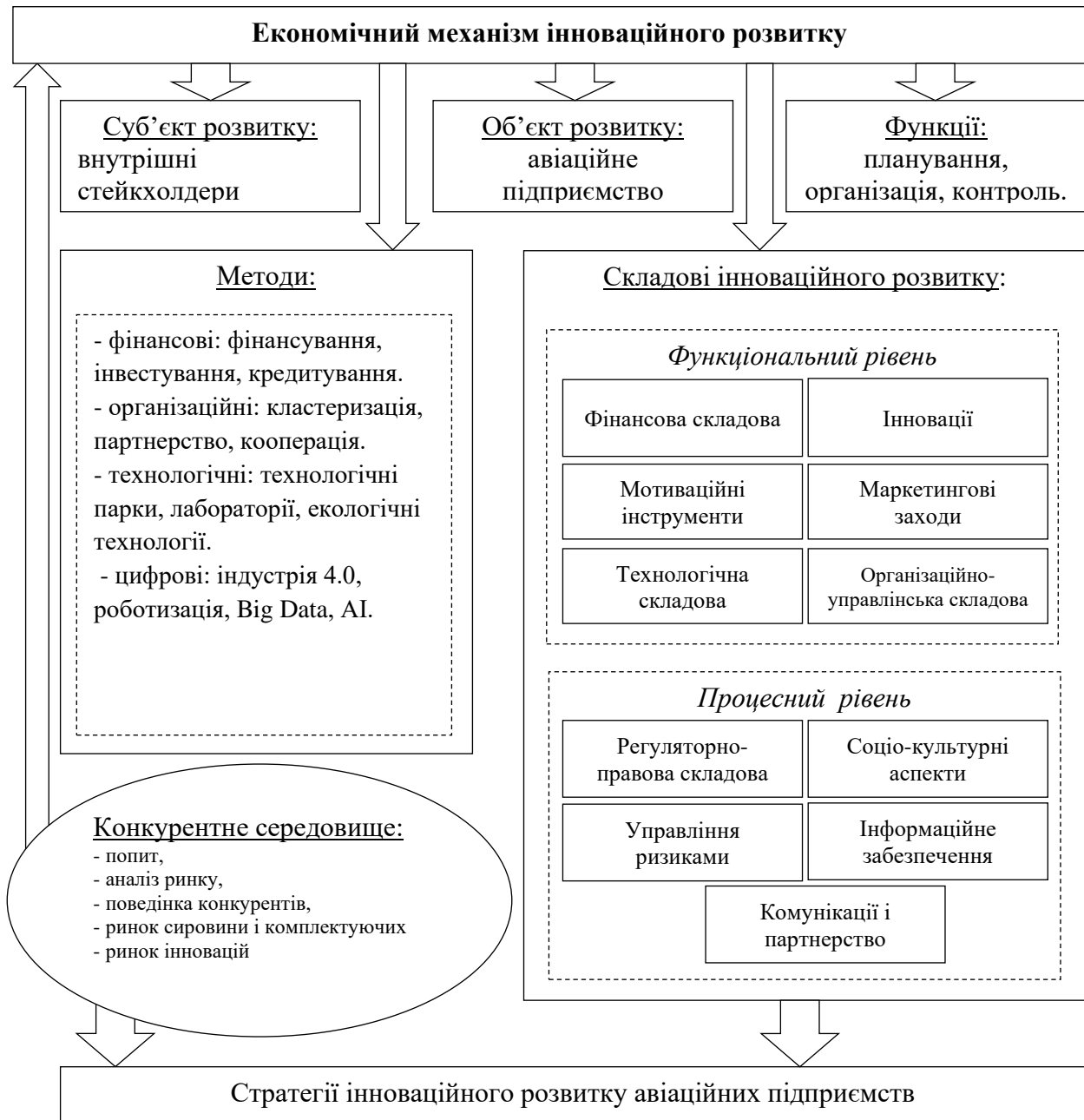
– раціонального використання ресурсів – підвищення ефективності та оптимізація використання залучених ресурсів (фінансових, інформаційних, трудових, інтелектуальних) підвищення їхньої продуктивності та ефективності в процесі інноваційної діяльності та виходу підприємства на ринок.

При розробці економічного механізму інноваційного розвитку авіаційних підприємств необхідно враховувати особливості галузі. Зокрема, важливою особливістю авіаційних підприємств, є те, що вони працюють у глобальному міжнародному вимірі, оскільки в процесі їх діяльності утворюються та поглиблюються інтеграційні процеси та економічні зв'язки [8]. Також це стосується інновацій в авіації, які можуть виникати на національному рівні але впроваджуватись та капіталізуватись на міжнародних ринках та галузях.

Визначивши сучасні особливості інноваційного розвитку підприємств у контексті авіаційної галузі можна здійснити формалізацію економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства (рис 3.). Основними елементами, що обрані є: об'єкт розвитку – авіаційне підприємство як складна багатогранна система; суб'єкти розвитку – внутрішні стейкхолдери, які забезпечують інноваційний розвиток – підрозділи, персонал, менеджмент, власники – оскільки зацікавлені у якісному впровадженні інновацій; функції економічного механізму – планування, організація і контроль, які забезпечують інноваційну діяльність через системний чи проектний підхід.

Вагомим елементом описаного економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства є його методи, які пропонуємо поділити на чотири напрями: фінансові (фінансування, інвестування, кредитування), організаційні (кластеризація, партнерство, кооперація), технологічні (технологічні парки, лабораторії, екологічні технології) та цифрові (індустрія 4.0, роботизація, Big Data, AI). Вважаємо, що саме методи дозволяють індивідуалізувати такий механізм для окремих авіаційних підприємств. Наприклад, ефективність економічного механізму інноваційного розвитку визначається наявністю фінансових ресурсів, які є базою для залучення інтелектуальних, трудових та інформаційних ресурсів [9], а залучення фінансових ресурсів можливе лише при з допомогою фінансових методів.

Центральним елементом економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства є складові інноваційного розвитку для виокремлення яких доцільно використати системний підхід, який буде охоплювати два рівні функціональний рівень та процесний рівень. Функціональний рівень економічного механізму є набором базових, ключових елементів інноваційної діяльності підприємства, який забезпечить належний рівень нарощування економічного потенціалу підприємства в конкурентних умовах. До функціонального рівня можна віднести фінансовий складову, інновації, мотиваційні інструменти, маркетингові заходи, механізм, організаційно-управлінська складову, технологічна складову. Наприклад, впровадження технологічних інновацій потребує використання й управлінських інноваційних підходів [10].

Рис.3 Формалізація економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства
Джерело: побудовано автором

Процесний рівень економічного механізму інноваційного розвитку підприємства авіаційної галузі – забезпечуючі елементи та процеси інноваційного розвитку функціональних складових економічного механізму, до яких можна віднести: регуляторно-правові, соціо-культурні, управління ризиками, інформаційне забезпечення, комунікації та партнерство. Елементи функціонального рівня – це «блоки» інноваційного розвитку, а елементи процесного рівня «матеріал» який ці «блоки» поєднує.

На усі складові економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства діє тиск конкурентне середовище, до якого можна віднести такі фактори як: попит, аналіз ринку, поведінка конкурентів, ринок сировини і комплектуючих та ринок інновацій. Грунтуючись на тому, що інноваційний розвиток підприємства є результатом здійснення стратегічних змін, які відбуваються на підприємствах постійно то логічним підсумком такого механізму є стратегії інноваційного розвитку авіаційних підприємств. Стратегія забезпечення інноваційної активності авіаційного підприємства є довгостроковим планом високо ризикових процесів та заходів з метою оптимізації фінансових та інвестиційних ресурсів для прискореного зростання підприємства [11]. Стратегії інноваційного розвитку авіаційних підприємств можуть відрізнятися оскільки вони формуються не лише як результат економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства, а й фактори конкурентного середовища.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Здійснивши комплексне дослідження сучасних аспектів економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства, автором було визначено, що інноваційний розвиток є ключовою характеристикою діяльності авіаційних підприємств через специфіку галузі. Інноваційний розвиток підприємства є результатом накопичення потенціалу підприємства.

Економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку авіаційного підприємства має формалізуватися із суб'єкта, об'єкта, методів, функцій та складових інноваційного розвитку у з метою забезпечення інноваційних стратегій. На функціонування такого механізму постійно здійснюють тиск фактори конкурентного середовища.

Подальші дослідження будуть спрямовані на поглиблення розуміння значення та ролі окремих запропонованих автором елементів економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку авіаційних підприємств.

Література

1. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 02.02.2025).
2. Ємельянов О. Ю. Інноваційний розвиток підприємств: сутність, послідовність оцінювання та перешкоди на його шляху. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8329> <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.7>
3. Кашена Н. Б., Чміль Є. Л. Теоретико-методичні засади аналізу інноваційного розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022, Вип. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-56>
4. Сидорчук І. Сутність та зміст основних понять, що складають термінологічний апарат управління інноваційним розвитком підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2023. №314(1), С.139-143. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-20>
5. Вовк О.М., Бояринова К.О. Проектна аналітика інвестування інноваційного розвитку та стартапів в контексті інтелектуалізації макроекономічних систем. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 3. С. 121–128. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-17>
6. Сімкова Т. О., Добробог А. В. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком авіаційних підприємств. *Бізнес-навігатор*. 2018. №6, С. 123-127.
7. Хоменко І., Волинець Л., Горобінська І. Організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку підприємств. *Київський економічний науковий журнал*, 2023. №1, С. 86-92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11>
8. Висоцька М. П. Умови і чинники розвитку авіаційного транспорту як сфери міжнародного підприємства. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 3. С. 69-74.
9. Мельник А. В., Гук О. В. Механізм забезпечення інноваційного розвитку на промисловому підприємстві. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*. 2021. С. 228-229.
10. Вовк О.М., Ковальчук А.М., Гончарова Н. В. Адаптивні технології ресурсного забезпечення інноваційної діяльності підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. С.151-155. <https://doi.org/10.32843/infrastructure42-26>
11. Пілецька С.Т. Організаційно-економічний механізм реалізації стратегії забезпечення інноваційної активності авіаційних підприємств. *Економічний вісник Національного гірничого ун-ту*. 2016. № 1 (53). С. 102–109.

References

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). Rezhym dostupu: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Emelianov, O. Yu. (2020). Innovatsiyni rozvytok pidpriemstv: sutnist, poslidovnist otsiniuvannia ta pereshkody na yoho shliakhu [Innovative development of enterprises: essence, evaluation sequence, and obstacles on its way]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, (11). Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8329> <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.7>
3. Kashchena, N., & Chmil, Y. L. (2022). Teoretyko-metodychni zasady analizu innovatsiynoho rozvytku pidpriemstva [Theoretical

and methodological principles of analyzing the innovative development of an enterprise]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (43). Rezhym dostupu: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-56>

4. Sydoruchuk, I. (2023). Sutnist ta zmist osnovnykh poniat, shcho skladaiut terminolohichniy aparat upravlinnia innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva [The essence and content of basic concepts forming the terminological apparatus of innovative enterprise development management]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 314(1), 139-143. Rezhym dostupu: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-20>

5. Vovk, O. M., & Boyarinova, K. O. (2024). Proiektna analytyka investuvannia innovatsiinoho rozvytku ta startapiv v konteksti intelektualizatsii makroekonomichnykh system [Project analytics of investing in innovative development and startups in the context of macroeconomic system intellectualization]. *Modeling the Development of Economic Systems*, (3), 121–128. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-17>

6. Simkova, T. O., & Dobrobog, A. V. (2018). Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm upravlinnia innovatsiinoho rozvytku aviapidpriemstv [Organizational and economic mechanism of managing the innovative development of aviation enterprises]. *Biznes-navigator – Business Navigator*, (6), 123-127.

7. Khomenko, I., Volynets, L., & Horobinska, I. (2023). Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm funktsionuvannia i rozvytku pidpriemstv [Organizational and economic mechanism of enterprise functioning and development]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal – Kyiv Economic Scientific Journal*, (1), 86-92. Rezhym dostupu: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11>

8. Vysotska, M. P. (2024). Umovy i chynnyky rozvytku aviatsiinoho transportu yak sfery mizhnarodnoho pidpriemstva [Conditions and factors of aviation transport development as a sphere of international business]. *Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky ta prava – Actual Problems of Innovative Economics and Law*, (3), 69-74.

9. Melnyk, A. V., & Huk, O. V. (2021). Mekhanizm zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku na promyslovomu pidpriemstvi [Mechanism for ensuring innovative development in an industrial enterprise]. *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektyvy – Business, Innovations, Management: Problems and Prospects*, 228-229.

10. Vovk, O. M., Kovalchuk, A. M., & Honcharova, N. V. (2020). Adaptivni tekhnologii resursnoho zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstva [Adaptive technologies for resource provision of enterprise innovation activity]. *Infrastruktura rynku – Market Infrastructure*, (42), 151-155. Rezhym dostupu: <https://doi.org/10.32843/infrastruct42-26>

11. Piletska, S. T. (2016). Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm realizatsii stratehii zabezpechennia innovatsiinoi aktyvnosti aviapidpriemstv [Organizational and economic mechanism for implementing the strategy of ensuring aviation enterprises' innovation activity]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu – Economic Bulletin of the National Mining University*, 1(53), 102–109.